

Niels Teglskov

Anmeldelse af:

Noam Chomsky: De nye mandariner. Makt og motstand i USA,
Pax, 1970.
Amerikas krig mod Asien, Gyldendals Logbøger,
1971.

Noam Chomsky beskæftiger sig med to hovedproblemer i sine to bøger om USA og Asien. For det første giver han en beskrivelse af USA's krig i Asien: Hvorfor fører USA krig i Vietnam, Laos og Cambodja, og hvilke træk er karakteristiske for denne krigsførelse? For det andet undersøger Chomsky amerikanske videnskabsmænds holdning til krigsførelsen: Hvilken rolle har amerikanske videnskabsmænd spillet ved udformningen og iværksættelsen af politikken, og hvordan har de tolket de historiske begivenheder?

Efter en kort beskrivelse af Chomsky's metode vil jeg redegøre for de to hovedproblemer. Hovedvægten vil blive lagt på det andet hovedproblem, idet Chomsky i sin behandling heraf på udmærket vis kommenterer den også i Danmark førte debat om videnskab og samfund. Fremgangsmåden vil i øvrigt være den, at jeg videregiver Chomsky's vurderinger og synspunkter uden at tage stilling til disse synspunkter på anden måde end gennem selve udvælgelsen.

Chomsky er en meget grundig skribent. Han anvender et enormt fodnoteapparat, således at de ofte meget kontroversielle påstande og synspunkter omhyggeligt dokumenteres. Det materiale, som Chomsky benytter sig af, består dels i udtalelser og vurderinger fra videnskabsmænd og embedsmænd, og dels i korrespondentberetninger hovedsagelig fra velrenommerede aviser, som fx. New York Times og Le Monde.

USA's KRIG I ASIEN:

Hvorfor blev USA engageret i Indokina?

Et officielt udenrigsministerielt dokument forklarede:

"De forenede Staters regering er overbevist om, at

hverken national uafhængighed eller demokratisk udvikling kan eksistere i et område, der er domineret af sovjetisk imperialisme, og mener, at situationen er af en sådan art, at den berettiger til at yde økonomisk hjælp og militært udstyr til Indokinas Associerede Stater [dvs. de franske koloniregeringer] og til Frankrig for at bistå dem med at genoprette stabiliteten og tillade disse stater at fortsætte deres fredelige og demokratiske udvikling".

Ifølge Walter LaFeber var John Foster Dulles' motiver til at engagere USA i Indokina følgende:

"Vi blev involveret i Indokina..., fordi det var vort ønske, at japanerne i løbet af en årrække skulle blive et bolværk mod revolutioner og imod Kommunistkina... Uden et medgørligt, vestligt orienteret Japan ville der ikke være nogen effektiv inddæmning af den asiatiske kommunisme".

Hvorfor frygtede (og frygter) USA kommunismen?

En undersøgelsesgruppe, der omfattede et repræsentativt udsnit af den elite, der i vid udstrækning bestemte udenrigspolitikken, skrev i 1955:

"Den primære trussel ved kommunismen er de kommunistiske magters økonomiske udvikling på en måde, som mindsker deres vilje og evne til at tilslutte sig den vestlige industrielle økonomi".

Og Noam Chomsky skriver videre:

"Det altoverskyggende mål for den amerikanske politik har været at opbygge et system af samfund, der er åbne for fri økonomisk intervention fra det private forretningsliv. Målet er klart formuleret af George Ball, jurist og regeringsembudsmand, som "tilskyndede til større sammensmeltning af verdensøkonomien for at give frit spillerum for de multinationale firmaer", som er "en udpræget amerikansk foreteelse".

Også Charles Wolf, cheføkonom ved RAND Corporation, behandler dette problem. Han skriver, at USA vil

"hjælpe de asiatiske lande frem til økonomisk modernisering som relativt 'åbne' og stabile samfund, hvor vi som nation og enkeltmennesker har let og ubesværet adgang".

Hvilke principper har USA anvendt i sin krigsførelse?

Chomsky opregner to afgørende principper: 1) fysisk ødelæggelse i områder, der er uden for de amerikanske troppers rækkevidde og 2) anvendelsen af noget, der eufemistisk kaldes for "forholdsregler til kontrol af befolkningen" i

områder, der kan besættes af amerikanske styrker og/eller allierede styrker. Hvad der ligger i det andet princip kan man få et udmærket indtryk af ved at læse, hvad der er blevet fremført af professor Samuel Huntington, der er leder af den statsvidenskabelige afdeling ved Harvard University og samtidig formand for Rådet for Vietnamesiske Studier inden for SEADAG (Southeast Asia Development Advisory Group). Huntingtons tanker og råd skal citeres temmeligt udførligt, især fordi de giver et udmærket indblik i, hvordan en nødtværdig amerikansk statskundeskaasprofessor stiller sig til Vietnamkrigen. (Spørgsmålet om videnskabsmænds holdning uddybes ved gennemgangen af det andet hovedproblem). Huntington skriver:

"Det er meget vel muligt, at USA på åndsfraværende vis i Vietnam er støbet over svar på 'nationale befrielseskrige'. Svaret på sådanne krige er "tvungen urbanisering og modernisering, der hurtigt bringer det pågældende land ud af den fase, i hvilken en revolutionær bevægelse i landdistrikterne kan gøre sig selv om at vinde tilstrækkelig styrke til at overtage magten". Han fremlægger en mere detaljeret beskrivelse af "det svar", vi er støbet over, i en omtale af Sir Robert Thompsons påstand om, at Folkets Revolutionære "rig er kommet over for "direkte anvendelse af mekanisk og konventionel magt". Dette bestrides af professor Huntington: "I lyset af nylige begivenheder må denne erklæring modificeres meget alvorligt. For hvis den "direkte anvendelse af mekanisk og konventionel magt" finder sted i et så massivt omfang, at den resulterer i en massiv vandring fra land til by, så er de grundlæggende antagelser, som den maoistiske doktrin om revolutionærkrige bygger på, ikke længere gyldige. Den maoistisk-inspirerede landrevolution underøydtes af den amerikansk-støttede byrevolution". Huntington bemærker også, at Vietcong forbliver "en magtfuld styrke, der ikke kan løsriives fra sine baggrundsgrupper, så længe disse baggrundsgrupper bliver ved med at eksistere". Disse bemærkninger, der utvivlsomt er ganske korrekte, afgiver en kort og klar forklaring på den amerikanske strategi. Eftersom Vietcong er en magtfuld styrke, der ikke kan løsriives fra sine baggrundsgrupper, så længe baggrundsgrupperne bliver ved med at eksistere, har den amerikanske ledelse taget sin tilflugt til anvendelse af militærmagt, hvad der har medført at landbefolkningen er blevet flyttet til flygtningelejre og bymæssige slumbebyggelser, hvor man håber Vietcongs baggrundsgrupper kan kontrolleres ordentligt.

I behandlingen af det første princip, den fysiske ødelæggelse, omtaler Chomsky udførligt det amerikanske bombardement af Nordvietnam. Han påviser, bl.a. med henvisning til New York Times, at hovedmålet med det amerikanske bombardement er økonomiske og sociale strukturer - et forhold, der yderligere sættes i relief af de på det seneste fremkomne oplysninger om bombardementet af digesystemerne i Nordvietnam. De angivne årsager til bombardementerne har af de skiftende amerikanske regeringer været nordvietnamesisk aggression og infiltration i Sydvietnam, Laos og Cambodja. Disse påstande tilbagevises kraftigt for alle tre områders vedkommende. Med hensyn til Vietnam fremhæves blandt andet senator Mansfields udtalelser den 16. juni 1966:

"Da den bratte stigning i den amerikanske militærindsats [bombardementerne af Nordvietnam] satte ind i begyndelsen af 1965, anslog man, at der kun fandtes omkring 400 nordvietnamesiske soldater blandt de fjendtlige styrker i Sydvietnam, som på det tidspunkt udgjorde 140.000".

Yderligere kan det fremføres, at de nyligt offentliggjorte Pentagon-rapporter, som Chomsky ikke har haft kendskab til, om den samme periode siger:

"regeringen havde indrømmet, at man "savnede tilstrækkelige oplysninger om omfanget af karakteren" af infiltrationen af trænedede guerilla-ledere og våbenforsyninger fra Nordvietnam". (citeret efter Information, den 19. januar 1972).

Hvilke virksomheder har bombardementerne haft?

Det erklærede mål med bombardementerne og de andre former for fysisk ødelæggelse har været at ødelægge Vietnams, Cambodjas og Laos' befrielsesstyrker. Dette mål er ikke blevet nået, snarere tværtimod. Noam Chomsky skriver om forholdene i Laos og Vietnam:

"Det er tvivlsomt, om noget militært mål i snæver forstand nås gennem den destruktive bombing. Den civile økonomi er måske nok blevet ødelagt og tusinde af mennesker er blevet jaget på flugt, men Pathet Lao lader til at være stærkere end nogen sinde. Bombardementet synes nærmest at have forbedret Pathet Laos kampmoral og have øget støtten blandt bønderne, der ikke længere behøver nogen tilskyndelse til at hade amerikanerne. Det er fuldkommen som i Vietnam, hvor den lokale rekruttering til Vietcong i løbet af det første år af

det intensive amerikanske bombardement i Sydvietnam (1965) blev tredoblet til ca. 150.000 ifølge amerikanske kilder".

Om situationen i Cambodja hedder det hos Far Eastern Economic Review's korrespondent:

" [De kommunistiske styrker] vil utvivlsomt blive ved med at opbygge deres styrker på landet. Det er fuldstændig en gentagelse af Vietnam-historien - en kraftig militær støtte fra udlandet gør hovedstaden nogenlunde sikker for regeringen, og Vietcong ligger rundt om og afventer det rette øjeblik".

Afslutningsvis skal fremhæves, at USA i Vietnam, Laos og Cambodja støtter sig til regeringer, der ikke har befolkningens opbakning, og som udelukkende er i besiddelse af regeringsmagten på grund af USA's hjælp.

USA er derfor kommet i den situation, at man kæmper for en lille magtelite mod folket. Som den stærkt anti-kommunistiske australske journalist Denis Warner bemærkede i 1964:

"I hundreder af landsbyer over hele det sydøstlige Asien er kommunisterne de eneste, der arbejder fra bunden af for at bedre folkets levestandard".

Om situationen i Cambodja skriver en analytiker i Le Monde diplomatique:

"Fra nu af [1970] er situationen klar. På den ene side er der de "reaktionære": general Lon Nols regering; på den anden de "revolutionære": den cambodjanske regering og Kampuchéas Nationale Enhedsfront i Peking. De førstnævnte sidder inde med byerne, de sidstnævnte med bondelandet. De førstnævnte klarer sig kun takket være imperialisternes militære hjælp, de sidste nyder godt af enhver form for folkelig støtte".

Det er USA's tragedie i Asien, at dets svar på folkets krig er: at eliminere folket.

AMERIKANSKE VIDENSKABSMÆND OG USA'S KRIG I ASIEN:

Dette afsnit vil søge at vise, hvilken holdning amerikanske videnskabsmænd har indtaget til Vietnamkrigen. Jeg vil dels angive, hvilket ansvar videnskabsmændene har, hvorfor de har dette ansvar, samt hvordan de har søgt at leve op til ansvaret, og dels angive, hvilken ideologi der ligger bag videnskabsmændenes adfærd.

Noam Chomsky beskriver de intellektuelles særlige ansvar over for deres samtid og grunden til dette ansvar på

følgende måde:

"Det er de intellektuelles ansvar at sige sandheden og afsløre logne. De intellektuelle er i den stilling, at de er i stand til at analysere handlinger, deres årsager og motiver og ofte skjulte hensigter. I det mindste i den vestlige verden har de den magt, som kommer fra politisk frihed, adgang til oplysninger og ytringsfrihed. Det vestlige demokrati giver en privilegeret minoritet både den tid, de hjælpemidler og den uddannelse, som kræves for at kunne søge den sandhed, som skjuler sig bag sløret af forvrængninger og falske fremstillinger, ideologier og klasseinteresser, som samtidshistoriens begivenheder bliver præsenteret igennem".

Hvordan har amerikanske forskere nu efterlevet disse principper i forbindelse med USA's krig i Asien? Vi har allerede omtalt blandt andet Huntingtons analyser og forslag og vil her yderligere angive udtalelser af tre fremtrædende videnskabsmænd:

1) Kenneth Young, tidligere ambassadør i Thailand og nu præsident for Asia Society i USA, beskriver i Asian Survey USA's vanskeligheder med at

"overføre reformer og institutioner til vietnameserne" og beder om hjælp fra samfundsforskerne til at overvinde disse vanskeligheder. Han mener, at samfundsforskerne burde studere "de komplicerende faktorer, som effektivt hindrer eller vanskeliggør det, som amerikanerne ved regeringsforanstaltninger eller teknisk indsats prøver at indføre i vietnamesernes tænkemåde eller vietnamesiske organisationer".

2) Thomas Schelling, der er professor i økonomi og direktør for Harvard's Center for International Affairs, angiver over for Repræsentanternes Hus' Udenrigskomité den 27. januar 1966 to overhængende farer, hvis hele Asien bliver kommunistisk. For det første ville dette udelukke

"USA og det, vi kalder Vestens civilisation fra en stor del af den verden, som er fattig og farvet og potentielt fjendtlig". For det andet "kan en nation som De forenede Stater sandsynligvis ikke bevare sin selvrespekt, hvis det største projekt, som det nogensinde har givet sig i kast med, nemlig at skabe et grundlag for anstændighed og velstand og en demokratisk styreform i den underudviklede verden, måtte betragtes som en fiasko eller som et forsøg, vi aldrig ville gøre om igen".

3) Også David N. Rowe, leder af afdelingen for viderekomne studier i internationale forhold ved Yale University, afgav

en erklæring over for Repræsentanternes Hus' Udenrigskomite den 27. januar 1966. Rowe foreslog, at USA opkøber hele overskuddet af kanadisk og australsk hvede, således at der bliver generel hungersnød i Kina. Han siger det på denne måde:

"Vær opmærksom på, at jeg ikke taler om dette som et våben mod det kinesiske folk. Det vil det blive. Men det er bare en tilfældig bivirkning. Det vil blive et våben mod regeringen, efter som landets indre stabilitet ikke kan opretholdes af en fjendtligsindet regering, som bliver stillet over for en total hungersnød".

Jeg vil herefter se på, hvilken ideologi, dvs. hvilket sæt af værdier, der ligger bag den adfærd, som amerikanske videnskabsmænd udviser. Noam Chomsky opregner 5 bestanddele af denne ideologi, uden at han derved gør krav på, at de 5 punkter udtømmende beskriver ideologien.

1) En vigtig bestanddel af ideologien er troen på, at der i det amerikanske samfund ikke findes skillelinjer mellem forskellige grupper. Fx. skriver Daniel Bell, at

"med et økonomisk system baseret på masseforbrug kan alle grupper let skaffe sig de ydre statussymboler og udviske de synlige skillelinjer". Han hævder endvidere, at USA i virkeligheden er kommet frem til "det retfærdige og socialt bevægelige samfund som"de fritstående intellektuelle" med tilknytning til marxistisk tradition har krævet de sidste hundrede år".

2) Parallelt med antagelsen om, at alt i bund og grund står godt til hjemme i USA, findes der en udbredt forestilling om, at også det internationale samfunds problemer ville have været løst, hvis det ikke havde været for kommunismens rænkespil. En vigtig side af denne opfattelse er overbevisningen om, at den kolde krig udelukkende er et resultat af russisk (senere kinesisk, jvf. ovenfor) aggression. Vi kan igen citere Daniel Bell, der om oprindelsen til den kolde krig skriver:

"Da russerne begyndte at opildne den græske guerillabevægelse EAM i det, som ved en stiltiende overenskomst var blevet anerkendt som britisk indflydelsessfære, begyndte kommunisterne sin aktion mod den anglo-amerikanske imperialisme. Efter Tjekkoslavakiets afvisning af Marshall-planen og det kommunistiske kup dér i februar 1948 var den kolde krig for alvor i gang".

3) Et beslægtet element i den intellektuelle ideologi er den

faste tro på Vestens fundamentale generøsitet over for den tredje verden. Således skriver professor i statskundskab

Hans Morgenthau:

"Vi har inter文neret i andre landes politiske, militære og økonomiske anliggender med omkostninger, der langt overstiger 100 milliarder dollars. Vi er for tiden involveret i en kostbar og farlig krig med det mål at opbygge en nation i Sydvietnam. Kun De forenede Staters fjender kan drage i tvivl det generøse i denne indsats, som er enestående i historien".

At det ikke udelukkende er generøsiteten og den menneskelige omsorg, der danner grundlag for USA's politik over for den tredje verden, påvises klart af cheføkonomen ved Rand Corporation, Charles Wolf. Han skriver, at det primære mål for USA's udenrigspolitik i den tredje verden må være

"hindringen af kommunistisk kontrol", hvad der i første række skal ske ved støtte til de lande, der forsvarer deres "uafhængighed af kommunistisk dominans udefra og indefra".

4) Også omsorgen for opretholdelsen af status quo er en væsentlig bestanddel af ideologien. Som eksempel skal anføres en udtalelse af fjorten fremtrædende statskundskabsfolk og historikere om USA's Asienspolitik. De skriver:

"For at undgå storkrig i Asien-Stillehavsområdet er det af største betydning, at USA fortsætter med at afskrække, hæmme og danne modvægt mod Kinas magt". Videre tilkendegiver videnskabsmændene, at de støtter "vor principielle holdning" i Vietnam. De hævder, at en kommunistisk sejr i Vietnam "i høj grad vil reducere mulighederne for at opnå politisk ligevægt i Asien, skade vor troværdighed og have en meget uheldig indflydelse såvel på vore asiatiske allieredes som på neutrale landes moral og politik".

5) Det sidste element i videnskabsmændenes ideologi, som skal omtales, er opfattelsen af, at USA har ret til at gribe ind i andre landes anliggender (interventionsretten). Professor i statskundskab ved New York University Thomas R. Adam skriver herom:

"En indlysende berettigelse for USA's indblanding i asiatiske forhold er vor ledende stilling i den verdensomspændende kamp mod kommunismen. En kommunistisk politisk og økonomisk infiltration blandt flertallet af verdens folk synes for Amerikas politiske ledere skæbnsvanger for vor sikkerhed og vort fremskridt

og denne indstilling støttes af en så godt som enstemmig folkeopinion". Et andet motiv er at forsvaret af vor vestkyst "kræver, at det nordlige Stillehav kan kontrolleres som om det faktisk var en amerikansk ind sø", et faktum som "giver grundlag for amerikansk intervention i magtkampe hvor som helst i området".

Afslutningsvis kan det være hensigtsmæssigt at søge at sammenfatte Noam Chomsky's kritik mod en lang række amerikanske intellektuelles holdning til deres samfund og til krigen i Asien. Dette kan måske bedst ske ved at videregive Chomsky's citat af Randolph Bourne, der i 1917 (!) om de liberale og radikale intellektuelle skrev:

"Krigen har afsløret en yngre intelligentsia....Det er betegnende, at det er krigens tekniske side, som appellerer til dem - ikke den fortolkende eller politiske side. I deres uddannelse havde formuleringen af værdier og ideer, frembringelsen af artikuleret og stimulerende tænkning ikke i nogen som helst grad holdt følge med deres tekniske dygtighed....De har i alt for høj grad lært den tekniske indstilling til livet, og fordi de er uhyre intelligente og pågående, gør de sig selv til effektive redskaber for krigsteknikken, idet de kritikløst accepterer de mål, som bliver formuleret på højere sted".

De amerikanske videnskabsmænd, som Chomsky kritiserer, spørger således, om USA kan vinde krigen i Asien med antagelige omkostninger og ikke om USA bør vinde, dvs. om USA overhovedet har nogen ret til at blande sig i vietnamesernes og andre nationers indre anliggender.